

Advies van 17 juli 2013

De Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland, verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr. T.W.H.M. Weller, advocaat te Eindhoven,

tegen:

1.
wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
hierna ook te noemen: aangeklaagde sub 1,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders Franciscanen van Bleijerheide,
2.
wijlen **[naam]**,
geboren op [datum], overleden op [datum],
hierna ook te noemen: aangeklaagde sub 2,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders Franciscanen van Bleijerheide (hierna te noemen: de Congregatie).

1. De procedure

- 1.1. Het klaagschrift met bijlagen is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 17 april 2013.
- 1.2. De Congregatie is opgeheven en er is geen kerkelijk verantwoordelijke meer, die, nu aangeklaagden zijn overleden, een inhoudelijke reactie op het klaagschrift kan geven.
- 1.3. Op 11 juni 2013 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.
Klager is verschenen. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. Weller voornoemd.
Gelet op het hiervoor onder 1.2. vermelde is niemand opgeroepen om namens de Congregatie ter zitting te verschijnen.

2. De klacht

2.1. Tot zijn tiende levensjaar (1964) woonde klager (gewoon) thuis bij zijn ouders. Hij botste echter geregeld met zijn moeder. Daarom werd besloten om klager naar de kostschool te laten gaan. Klager heeft in de periode 1964-1966 en 1968-1972 verbleven op het internaat [naam] in [plaats] ([plaats]). Hij zat daar in eerstgenoemde periode in de vijfde en zesde klas van de lagere school en in de tweede periode op de mavo. In de tussenliggende periode ging klager naar de HBS en, toen dat niet goed ging, naar de Mulo in [plaats]. Ook dat ging niet goed, waarna klager op [internaat] is teruggekeerd.

Aangeklaagde sub 1, die als bijnaam '[bijnaam]' had, fungeerde op [internaat] als ziekenbroeder. In de eerste periode dat klager op het internaat verbleef, is hij een keer hard op zijn knie gevallen. Hij kwam daarom bij aangeklaagde sub 1 in de ziekenzaal. Aangeklaagde sub 1 gebod klager zijn broek uit te trekken. Aangeklaagde sub 1 zal wijdbeens op een stoel, klager stond voor hem. Opeens trok aangeklaagde sub 1 klager naar zich toen en drukte hem stevig tegen het geslachtsdeel van aangeklaagde sub 1 aan. Aangeklaagde sub 1 stak zijn hand in de broek van klager en streelde over en kneep in de billen van klager. Ook stak aangeklaagde sub 1 één van zijn vingers een stukje in de anus van klager. Klager hijgde daarbij in het oor van klager en vertelde dat klager een heerlijk jong kontje had. Na enige tijd stopte aangeklaagde sub 1 hiermee en onderzocht toen de knie van klager.

In de tweede periode dat klager op het internaat verbleef, is hij twee keer met flinke koorts in de ziekenzaal opgenomen. Aangeklaagde sub 1 nam bij die gelegenheden de temperatuur van klager op. Hij zei dat de anus van klager te nauw was voor de thermometer. Aangeklaagde sub 1 zei de anus wijder te moeten maken en stak één van zijn vingers diep in de anus van klager en bewoog deze heen en weer. Dit is in totaal vier keer gebeurd, twee keer per opname.

Ieder jaar ondergingen de jongens een sportkeuring. Klager is zesmaal gekeurd. Aangeklaagde sub 1 verzorgde deze keuring. Een onderdeel ervan was dat klager zijn onderbroek uit moest doen en op zijn pols moest blazen. Aangeklaagde sub 1 zat dan aan de geslachtsdelen van klager. Één jaar gebeurde dit niet. Er was toen een arts uit het dorp aanwezig bij de sportkeuring.

Aangeklaagde sub 2 fungeerde op [internaat] als schoolhoofd. Één van de hiervoor genoemde keren dat klager ziek was, moest hij aan aangeklaagde sub 2 vragen of hij naar de ziekenbroeder, aangeklaagde sub 1, mocht. Aangeklaagde sub 2 zei zelf te willen controleren of klager koorts had. Klager moest zijn broek en onderbroek uitdoen en werd door aangeklaagde sub 2 betast aan zijn penis en balzak. Vervolgens mocht klager naar de ziekenbroeder.

2.2. Klager is op [internaat] ook door een andere aldaar werkzame persoon misbruikt. Klager heeft desalniettemin een succesvol leven weten op te bouwen. Hij is wel wat argwanend ingesteld, maar heeft een mooie carrière opgebouwd en heeft een gelukkig huwelijk.

2.3. Klager wenst een oprechte en werkelijke erkenning van hetgeen hem is aangedaan en wil dat maatregelen worden genomen tegen degenen die toen verantwoordelijk waren en nu nog posities binnen de Orde bekleden. Voorts wenst klager aanspraak te maken op een financiële vergoeding.

3. De beoordeling

3.1. Volgens de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij iemand onder dwang of in een afhankelijkheidsrelatie seksuele handelingen moet verrichten ofwel ondergaan ofwel daarvan toeschouwer moet zijn, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden. Onder dwang wordt onder meer begrepen: fysiek geweld of dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage. Verder wordt onder seksueel misbruik ook verstaan het maken van seksueel getint beeldmateriaal van iemand en het gebruiken en doorgeven daarvan.

3.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van de Procedure.

3.3. Er zijn zo'n vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagden verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagden zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De klachtencommissie acht aannemelijk dat aangeklaagde sub 1 over de blote billen van klager heeft gewreven en erin heeft geknepen en daarbij één vinger een stukje in de anus van klager heeft gestoken. Bij die gelegenheid heeft aangeklaagde sub 1 voorts klager tegen zijn geslachtsdeel aangetrokken. Daarnaast is aannemelijk dat aangeklaagde sub 1 viermaal één van zijn vingers diep in de anus van klager heeft gestoken en daarmee heen en weer heeft bewogen. Tenslotte is aannemelijk dat aangeklaagde sub 1 in het kader van een sportkeuring vijfmaal de blote geslachtsdelen van klager heeft betast.

Met betrekking tot aangeklaagde sub 2 is aannemelijk dat hij éénmaal de blote geslachtsdelen van klager heeft betast.

3.4. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt, in de eerste plaats door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld. Uit drie verklaringen – van [naam], [naam] en [naam] – volgt bovendien dat klager reeds geruime tijd geleden met anderen heeft gesproken over het hem overkomen misbruik.

Ten aanzien van aangeklaagde sub 1 geldt voorts dat over hem een groot aantal meldingen gedaan en een groot aantal klachten zijn ingediend. Tot de datum van deze uitspraak zijn tien klachten tegen aangeklaagde gegrond verklaard (zaaknummers 2010T030, 2011T292, 2011T376[2], 2011T474, 2011T529[1], 2011T540, 2011T553, 2011T555, 2011T594 en 2012T775). De meldingen en klachten zien, evenals de onderhavige klacht, op misbruik dat heeft plaatsgevonden in de ziekenzaal onder het voorwendsel van medisch onderzoek.

Ten aanzien van aangeklaagde sub 2 zijn, naast die van klager, zeven klachten ingediend. Vier daarvan (zaaknummers 2011T292, 2011T376[4], 2011T529[1], 2011T555) zijn tot op heden gegrond verklaard. De beschrijving in meerdere klachten van het misbruik door aangeklaagde sub 2 is in hoge mate gelijk aan het door klager gestelde.

3.5. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagden met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie hoogst kwalijk is geweest. Aangeklaagden waren voor klager personen waarin hij vertrouwen moest kunnen stellen. Gelet op het feit dat aangeklaagden zijn overleden kunnen tegen hen geen maatregelen meer worden genomen.

3.6. Over het verzoek van klager om een financiële vergoeding kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Klager kan zich voor het verkrijgen van schadevergoeding met het onderhavige advies rechtstreeks tot de Compensatiecommissie wenden.

3.8. De Klachtencommissie is niet bevoegd te oordelen over het fysieke en psychologische geweld dat volgens klager tegen hem door deze aangeklaagden en andere broeders is gebruikt. Dat fysieke en psychologische geweld is in deze procedure niet aan de orde gekomen en klager heeft zich uitdrukkelijk het recht voorbehouden daarover op enig later moment, wanneer daarvoor een aparte regeling in het leven wordt geroepen, een klacht in te dienen.

4. Het advies

De Klachtencommissie adviseert zowel de klacht tegen aangeklaagde sub 1 als de klacht tegen aangeklaagde sub 2 gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 17 juli 2013 door mr. M.D.J. van Reenen-Stroebel, voorzitter, drs. A.A.M. Oostveen en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door mr. M.J.C. van Leeuwen, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden.

Op grond van artikel 18.5 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan klager verzonden. Aangezien zich in deze geen overste heeft gesteld als kerkelijk gezagsdrager, wordt dit advies niet uitgebracht aan een overste. Niettemin kan klager zich op grond van een besluit van de Bisschoppenconferentie en de Konferentie Nederlandse Religieuzen (KNR) met dit advies zonder tussenkomst van een overste wenden tot de Compensatiecommissie.